

Tange sø – en kort opsummering.

I de sidste 30 år har debatten om den kunstigt anlagte Tange Sø bølget frem og tilbage. I begyndelsen var det "om sø eller ikke sø". I de sidste 10 år har det mere været en blivende Tange Sø, men hvordan kunne der laves en løsning, hvor vandrende fiskearter kunne komme forbi søen op- og nedstrøms.

I den samme periode har Tangeværkets ejerkreds ændret sig fra at være en selvstændig konstruktion med flere ejere med fokus på kulturhistorie og strømproduktion, til en enkelt dominerende ejer med stor fokus på kulturhistoriske og en eller anden form for teknisk/ museumsdrift for at kunne vedligeholde maskiner, og tilstrækkelig drift til at kunne vedligeholde de kulturhistoriske værdier og anlæg. Ejerne har samtidigt et ønske om fortsat at formidle historien om elektrificeringen af Jylland og en mere dynamisk offensiv formidling af den grønne omstilling i energisektoren via energimuseet.

Der har været flere forsøg på at finde konstruktive løsninger på konflikten mellem de forskellige interesser for sø og værk. Konflikten om Tange Sø og værk har i høj grad bundet i en lokal uenighed, men den har over tid også fået en national betydning, pga. af værkets størrelse, Tange søs størrelse, søens placering i Gudenåens forløb og områdets historie i 100 år som en del af den lokale natur. De fleste miljøministre siden Svend Auken har været på besøg i området for at sætte sig ind i udfordringen, men endnu har der ikke været konkrete initiativer. Lea Wermelin har nu igangsat et hurtigt arbejdende udvalg med interessenter og kommuner omkring søen, der skal aflevere deres indstilling d. 24.februar (med henblik på at finde en løsning i 3. vandplansperiode 2022-2029)

En ny tilgang

I forlængelse af det igangværende arbejde har mange interessenter været til møde sammen, og drøftelserne har kortlagt forskellige positioner. Arbejdet har også kortlagt forskellige nye muligheder, der tager sit udspring i ejerens (Norlys) mere fleksible holdning til brugen af vandet og omfanget af strømproduktionen i turbinerne. De forskellige interessenter har lært hinanden og holdningerne bedre at kende.

I den forbindelse har 3 store lokale foreninger fundet hinanden i bestræbelserne på at tilgodese de forskellige interesser på lige fod og samtidig udvikle hele området gennem udnyttelser af det potentiale, som flere interesser og nye vinkler også kan føre med sig.

De tre foreninger, der har sat hinanden stævne er:

- Bjerringbro og Omegns Sportsfiskerforening (800 medlemmer)
- Foreningen til Bevarelse af Tange Sø (4.800 medlemmer)
- Silkeborg Fiskeriforening (2.200 medlemmer)

Nedenfor ønsker vi at præsentere vores tilgang til rammerne for en løsning . Vi repræsenterer ca. 8.000 borgere, der for størstedelen hører hjemme i kommunerne lige ved søen. Vi beder derfor de lokale politikere og myndigheder om at inddrage os og vores tanker i det fremtidige arbejde – ikke mindst i respekt for den fornyede fælles målsætning.

Forudsætningen for at en løsning der kan sikre lokal forankring og opbakning har vi forsøgt at sammenfatte i dette oplæg, der er beskrevet nedenfor:

Vores fælles ambition er en løsning ved Tange Sø som kan være med til at udvikle og løfte hele lokal området. Løsningen skal sikre og videreudvikle områdets eksisterende værdier samtidig med at nyt tilføres. Søens nuværende brugere som f.eks. sejlere, roklub, kano- og kajakbrugere, sejlkлуб, lystfiskere, badegæster og almindelige gæster med interesse i naturen vil ikke blive stille dårligere ende de er i dag. Forholdene for fugle- og dyreliv, specielt Tange Å og Gudenåens vandrende fisk skal sikres optimale betingelser, og dermed skabes en helt ny rekreativ naturoplevelse i området. Tangeværket skal fortsat kunne køre med en drift, der sikrer teknikkens beståen og gode stand, samt sikrer, at det lokale område med det fredede værk, anlæg og energimuseet fortsat kan udvikles.

Vores forslag er ikke et færdigt bud på en konkret løsning, men en tilkendegivelse af de vigtige aspekter, der bør undersøges i forbindelse med en VVM-undersøgelse og en landskabelig – og hvis positive udkomme er en af forudsætningerne for en stærk lokal opbakning.

Det er vores håb, at Randers, Favrskov, Viborg og Silkeborg kommuner samt ejerne og andre interessenter kan tilslutte sig vores forslag til en lokal løsning ud fra nedenstående:

Vi er af den opfattelse, at følgende elementer er afgørende vigtige for en lokal løsning for en Tange sø, værket og passageløsninger:

- **At Tange sø forbliver med sit nuværende areal og med samme vandstand.**
- **At der etableres en lang og fri faunapassage fra området ved Borre Å til området ved værket og at dette forbindes med den oprindelige Gudenå nedstrøms værket.**
- **At Tangeværkets kulturhistoriske værdier sikres fremtidigt, gennem en drift, der holder anlæg og område i teknisk god stand**
- **At Energimuseet sikres plads for udvikling, og at området kan yderligere udvikles**
- **At Tange sø vandkvalitet ikke forringes**
- **At fordelingen af vandet mellem sø, værk og passage kan variere over året**
- **At nye passageløsninger tilgodeses med vandmængder, der sikrer fri og uhindret passage op- og nedstrøms for vandrefisk og smolt.**
- **Ovenstående behov for fastsættes af de relevante eksperter idet de lokale interessenter inddrages, således en balanceret løsning, der tager hensyn til fisk, teknik, sø og regler, kan fremlægges på rette tid.**
- **At nye passageløsninger får områder med gode gydemuligheder.**
- **Der skal findes en løsning som fremmer vandring og gydning for Tange å systemet.**
- **At det undersøges, hvorvidt og hvordan en spunset løsning er en del af den fremtidige passage, og at en spunset del af en løsning forsynes med en vandresti, der vil give store naturoplevelser og udgøre et aktiv for området. Denne kan indgå som en ny del af trækstien, der stadig er en natur-destination i området.**
- **Denne kan indgå som en ny del af trækstien, der stadig er en natur-destination i området.**
- **At etablering af gydepladser i tilløb og hovedløb både opstrøms og nedstrøms Tange Sø bliver en del af det nye projekt – for at sikre et godt fundament for selvproducerende fiskestammer.**
- **At hele området med sø, passage, naturstier, værk, dæmning og museum kan blive en ny og attraktiv destination i det midtjyske med fuld tilgængelighed for offentligheden.**

Vi er sikre på, at det kan lade sig gøre at lave en løsning, der giver plads til ovenstående. Som repræsentanter for 8.000 mennesker med tæt tilknytning til de lokale forhold og dagligdagens rekreative udbytte tæt på, vil vi anbefale alle relevante myndigheder at vægte vores input og de ovenstående anbefalinger meget højt i en undersøgelse og fremtidig løsning.

Vi ser frem til at være en del af dialogen og stiller os altid til rådighed med viden om hverdag og virkeligheden i området omkring Tange Sø og vores tanker om at frembringe et nyt kraftcenter, hvor kultur, historie og natur mødes.

Mange hilsner,

Bjerringbro og Omegns sportsfiskerforening	Foreningen til Bevarelse af Tange Sø	Silkeborg Fiskeriforening	
Formand Casper Pedersen	Formand Jarl Gorridsen	Formand Lis Pia Mogensen	Hans Okholm
formand@bjerringbro-sportsfisker.dk	Jarl.Gorridsen@silkeborg.dk	formand@Silkeborg-fiskeriforeningr.dk	hansjorgen.okholm@silkeborg.dk